

telligentiam juris, est, solum Papam posse simpliciter approbare religionem, Episcopos vero tantum secundum quid. Exclusiva quoad partem affirmantem per se clara est de Pontifice, ut ex dictis constat. Probatur ergo quoad alteram partem de Episcopis, quia eorum approbatio plures habet limitationes, ob quas merito dicitur secundum quid. Prima est, quia non sufficit pro tota Ecclesia, sed pro una tantum diocesi. Secunda est, quia prout est approbatio iudicativa et declarativa veritatis, seu veræ sanctitatis, non est infallibilis, sed per humanam conjecturam vel prudentiam fit. Tertia, quia etiam prout est practica, et quasi effectiva talis status, non est omnino firma, sed a superiori potestate revocari potest. Et hinc colligere possumus, quoties in jure canonico ad veritatem religionis postulatur approbatio, absolute sic appellata, et sine ullo addito, sermonem esse de approbatione Pontificia. Exemplum optimum est in illo cap. ult. de Relig. domib., ubi solum præcipitur ne quis inducat religionem præter approbatas; vel, ut qui religiosus fieri voluerit, unam de approbatis assumat. Et nihilominus certum est, ibi requiri approbationem Pontificiam. Nam ejus necessitas per illum textum inducta primum est. Et similiter in cap. unic., eod. tit., in 6, prius improbantur religiones novæ quæ approbationem non meruerunt, et postea revocantur quæ confirmationem Sedis Apostolicæ non meruerunt. Unde constat per approbationem prius absolute dictam, confirmationem Sedis Apostolicæ postea explicari. Et ratio etiam hoc suadet, tum quia, cum in jure leges sint universales, et Pontificiæ, vel Conciliares, a Pontificibus confirmatæ, non solent vocare approbationem simpliciter, nisi quæ eadem Pontificia auctoritate facta est; tum etiam quia approbatio non omnino certa, nec universalis, nomen approbationis simpliciter non meretur.

CAPUT XVIII.

UTRUM POTESTAS JURISDICTIONIS AD STATUM RELIGIOSUM, VEL IN ILLO SIMPLICITER NECESSARIA SIT.

1. *Tribus modis potest jurisdictionis requiri ad statum religiosum.* — In hoc capite non intendimus novam aliquam conditionem ad statum religiosum necessariam adjungere vel invenire, sed tractatam in capitibus proxime præcedentibus amplius explicare; quod ne-

cessarium judicavimus propter novum modum loquendi aliquorum Theologorum, quem statim expendemus. Ut autem punctum breviter attingamus, supponimus tribus modis posse in hoc negotio jurisdictionem requiri. Primo, ad instituendam ipsam religionem. Secundo, ad constituendos ipsos religiosos in tali statu. Tertio, ad regimen ipsius religionis. De primo modo, seu usu jurisdictionis, non dubitamus, quia resolutio ex præcedentibus capitibus constat; tunc enim instituitur religio, cum approbatur et confirmatur; nam, licet præcedere debeat inventio et quasi ordinatio instituti, in quod cadere debet approbatio, illa prior est quasi præparatio et dispositio materiæ, ad quam non est necessaria jurisdictio, quia per illam actionem nec jus dicitur, nec lex fertur, vel aliqua actio superioris exercetur. Solum ergo ad tam excellens opus imprimis necessaria est divina vocatio, inspiratio et illuminatio, et deinde experientia, prudentia, et non modica sapientia, et ante omnia maxima vitæ sanctitas. At vero approbatio est veluti formæ inductio, ac subinde est veluti religionis seu communis status cujusdam religiosi effectio, seu creatio. Et ad illum actum sine dubio requiritur potestas jurisdictionis spiritualis, quia illa est veluti quædam sententia declaratoria, secum afferens executionem, dando illi instituto statum veræ religionis, et illius corpori ac personis ejus potestatem, vel facultates necessarias ad illum statum inchoandum, propagandum et conservandum, ut in superioribus tactum est, ubi hæc ratione diximus, potestatem approbandi religionem tantum esse in Pastoribus Ecclesiæ, ac subinde ad potestatem Pontificiam pertinere; unde cum non pertineat ad potestatem ordinis, ad potestatem jurisdictionis pertinere necessarium est. Denique inde fit, ut hæc potestas, ut est in Episcopis, a Summo Pontifice pendeat, ideoque ab ipso per reservationem actus ejus auferri possit.

2. In secundo puncto, etiam supponimus jurisdictionem esse necessariam in acceptante vota seu professionem. Certum est enim professionem religiosam non esse validam, nisi ab habente potestatem acceptetur. Ut sumunt omnes Doctores ex cap. *ad Apostolicam*, de Regul., ibi: *Abbate per se, vel per alium professionem recipiente monasticam*; et infra: *Ideoque obligatur per professionem emissam pariter, et acceptam*. Idem sumitur ex c. *Porrrectum*, eod. titul., ibi: *Ex quo a convertendo votum emittitur et recipitur ab abbate*; unde col-

ligunt specialem potestatem esse necessariam ad acceptandum aliquem in religiosum. Dubitant vero apud quem sit hæc potestas, et quomodo sit exercenda, quod infra suo loco tractabitur, nunc enim necessarium non est. Potestas autem illa specialis est, et potestati conferendi beneficia comparatur a Panorm. ibi, quem imitatur Sylvester, verb. *Religio*, 3, q. 13 et 14; Gemin. autem in c. *Constitutione*, de Regul., in 6, vocat illam potestatem incorporandi aliquem in religionem, sine qua, vel ordinaria, vel delegata, seu commissaria, non potest aliquis verus religiosus constitui; at illa merito dici potest potestas jurisdictionis, late saltem loquendo, quatenus omnis potestas gubernativa vel administrationis, jurisdictionis dici potest, quomodo potestas jurisdictionis spiritualis adæquate condistinguitur a potestate ordinis. In hoc ergo sensu recte dicitur necessaria jurisdictio ad constituendum aliquem religiosum. Et ita infra ostendemus, nunquam fuisse in Ecclesia factos religiosos, nisi admissos per Episcopos, vel per aliquos ab illis vel a Summo Pontifice potestatem habentes. Nec de hoc puncto plura hoc loco dicere necesse est.

3. *Questio excitatur in tertio sensu, an sit necessaria peculiaris jurisdictio Prælati in subditos.* — *Affirmant aliqui.* — Questio ergo principaliter proponitur in tertio sensu, an, scilicet, in statu religioso necessaria sit peculiaris jurisdictio Prælati in subditos, qui veri religiosi censendi sint. In quo puncto, P. Vasq. 1. 2, disp. 163, c. 4, pro comperto habet, neminem posse esse vere religiosum, nisi constitutus sit sub alterius jurisdictione et potestate, eandemque sententiam asserit Basil. Ponce, d. q. 3, ex Variis, c. 5, in diverso tamen sensu, et ex contrario fundamento. Hic enim auctor per jurisdictionem intelligit potestatem gubernativam necessariam in Prælato religionis, ex vi professionis per se ac præcise spectatæ. Unde sic in virtute colligit: nemo constituitur religiosus nisi se donet religioni, et ex vi talis donationis ipse transeat in jus religionis; ergo ex tali donatione oritur propria et peculiaris jurisdictio Prælati religionis in religiosum. Hæc ergo jurisdictio necessaria omnino est in religioso statu. Confirmat, quia Prælati religionis habet specialem potestatem, per quam vota subditorum irritare valet. Hæc autem non est nisi potestas jurisdictionis, quam per donationem religiosi a se acceptatam acquirit. Loquendo autem de propria jurisdictione Ecclesiastica,

quæ a Pontifice vel Episcopo manet, sitque propria potestas ligandi et solvendi in foro exteriori per proprias leges et censuras, vel alias pœnas, fatetur ille auctor non esse talem jurisdictionem de necessitate intrinseca status religiosi, sed esse extrinsecam, et superadditam illi statui, vel a Pontifice, vel immediate a Deo.

4. *Vasquez requirit potestatem a Pontifice manantem.* — At vero alius auctor e contrario putat de intrinseca ratione religiosi status esse, ut in eo Prælati habeat jurisdictionem in subditos, quæ non ab ipsis subditis, sed a Pontifice manet. Fundamentum ejus est, quia sola vota facta in manibus Prælati cum promissione obedientiæ non sufficiunt aliquem religiosum constituere, nisi fiant juxta aliquod institutum, per quod aliqua jurisdictio in subditos Prælati data sit, ita ut possit illos punire, et ad vota institutumque servandum cogere. Hæc autem jurisdictio non potest competere Prælati religionis, nisi a Pontifice vel Episcopis manet; ergo. Majorem supponit ut manifestam, ex communi sensu omnium; et fortasse quia sine tali jurisdictione non posset nervus disciplinæ in tali statui subsistere, quod est contra finem illius status, ac subinde contra substantiam illius. Minor autem probatur ab inconvenienti, quia alias posset aliquis constitui religiosus per tria vota privatim facta, quod est absurdum, et contra omnium sententiam. Deinde probat a priori, quia, sicut Respublica civilis, postquam omnem suam potestatem in regem transtulit, non potest alteri principi jurisdictionem conferre, nec etiam pars reipublicæ, vel civitas, vel collegium aliquod, quod sit pars illius reipublicæ, potest aliquem superiorem sibi præponere cum vera potestate jurisdictionis, quam in ipsos exercere valeat, quia jam tota est in principem translata; ita in Christi Ecclesia, cum tota jurisdictio spiritualis Vicario Christi ab ipso data sit, ut inde in alios Pastores descendat, non potest ulla congregatio privata Prælatum cum vera jurisdictione sua auctoritate et voluntate sibi præponere; neque ulla persona particularis per quamvis promissionem, votum aut traditionem sui, alicui personæ aut communitati factam, et ab ea acceptatam, potest illi in seipsum veram jurisdictionem spiritualem præbere; ergo necessaria est jurisdictio quæ a Pontifice pendeat, vel in ipso sit, et peculiari modo religiosum statum sibi habeat subjectum. Quam rationem late dictus auctor prosequitur, et

addit confirmationem sumptam ex potestate irritandi vota, quæ in religiosis prælatis existit. Nam illa non est a potestate dominativa, ut quidam dicunt; nam hæc nulla est in hujusmodi Prælati; ergo est ex speciali jurisdictione in ipsis. Antecedens probatur, quia Prælati non habet aliquod genus domini in religiosum, nisi quatenus potest illi præcipere, et ad observationem regulæ cogere, qui sunt actus jurisdictionis, non domini.

5. *Quid intelligatur nomine jurisdictionis et potestatis dominativæ.* — Ne fortasse sit de modo loquendi contentio, supponere oportet quid nomine jurisdictionis et potestatis dominativæ significetur. Ut enim hæc duo distinguantur, oportet animadvertere nomine jurisdictionis in præsentibus significari potestatem spiritualem ad claves Ecclesiæ pertinentem, et consequenter a Christo Domino datam vel derivatam, medio Vicario suo, vel aliis Episcopis. Per potestatem autem dominativam intelligi oportet jus acquisitum religioni et Prælati ejus, ad imperandum religiosis, et utendum operibus eorum prout conveniens judicaverint. Quæ potestas, si in religione reperitur, non pertinet ad claves, nec a Christo descendit per specialem donationem Ecclesiæ factam, sed orta est radicaliter a voluntate profitentium talem regulam, et se donantium religioni cum promissione et obligatione obediendi secundum illam. Unde manifestum est talem potestatem, si est, distinctam esse a potestate clavium, et consequenter a jurisdictione proprie dicta et explicata, quamvis, improprie et abusive loquendo, vocari possit jurisdictionis, extendendo hanc vocem ad omnem potestatem imperandi et cogendi, quam habet pater in filium, et dominus in servum; qui abusus vocis cavendus est, tum quia inducit ambiguitatem, et confusionem ac dissensionem in verbis, tum etiam quia neque in jure canonico nec in civili dicitur jurisdictionis, nisi potestas publica et politica, quæ a principe vel republica manavit. Deinde, quoniam hæc quæstio maxime locum habet in religione proprie sumpta, secundum communem usum, pro communitate religiosa, adverto posse talem religionem considerari dupliciter: primo, ut constat ex solis religiosis cum proprio Prælati ejusdem religionis, ut Abbate, Priori, vel alio simili; secundo, ut includit superiorem Prælatum quasi extrinsecum, ut est nunc Papa respectu omnium religionum exemptarum, et olim erant Episcopi respectu monasteriorum suæ diocesis, et nunc sunt in

aliquibus monasteriis monialium sibi subiectis.

6. *Prima assertio: in statu religioso requiritur in Prælati potestas gubernativa, a jurisdictione distincta et separabilis.* — Dico ergo primo: in statu religioso, necessaria est in Prælati potestas gubernativa monasterii, et suo modo dominativa singulorum religiosorum, distincta a potestate jurisdictionis, et ab ea separabilis. Hæc assertio videtur clara ex fundamento prioris sententiæ, et ex omnibus supra dictis de traditione, quam professio religiosa includit, quamque omnes admittunt, ut supra dixi, quia per illam traditionem aliquod jus transfertur in religionem; ergo illud jus distinctum est a jurisdictione quam Christus dedit, vel ejus vicarii conferre possunt. Usus autem illius juris est gubernatio personæ religiosi, seu applicatio illius ad hæc vel illa opera, cum efficacia moraliter requisita ad bonum religionis et religiosi. Ergo illud jus est quædam potestas gubernativa religiosi distincta a propria jurisdictione. Secundo, status religionis est status servitutis distinctus a statu subjectionis, quem ex vi ecclesiasticæ jurisdictionis omnes habent fideles. Ergo illi servituti respondet potestas peculiaris dominativa a propria jurisdictione distincta, imo et separabilis ab illa, ut ex sequenti assertione patebit. Nunc argumentor tertio, ex potestate Prælati religionis ad irritanda vota religiosorum; nam illa irritatio non fit ex jurisdictione; ergo est ex potestate dominativa. Consequentia evidens est, quia non potest aliud genus potestatis cogitari, nec hactenus inventum est. Antecedens vero communiter receptum est. Duplex enim modus irritandi vota distinguitur a Doctoribus: unus est indirectus ex parte materiæ voti, quæ subest voluntati Prælati; alius modus est directus, tollendo simpliciter vinculum voti ex parte voluntatis ipsius voventis, quæ est impotens ad se firmiter obligandum. Et prior quidem modus evidenter nascitur non ex jurisdictione, sed ex particulari jure circa materiam voti a religioso emissi, quod jus est vel ex traditione, vel ex voto obedientiæ, ut patet a simili in servo, cujus vota irritat dominus ex parte materiæ, non ob jurisdictionem, sed ob dominium; idemque est de patre in filium, quoad vota realia, vel repugnantia obedientiæ sibi debitæ.

7. *Idem dicendum de directa, si datur in Prælati.* — De alio vero modo directæ irritationis est controversia, an cadat sub Prælati

potestatem. Qui tamen illum admittunt non in jurisdictione, sed in potestate dominativa illum fundant, id est, in pacto inter religionem et religiosum, et in modo tradendi se suamque voluntatem religioni, et Prælati ejus, ut dixi supra, explicando solemnitate voti obedientiæ, in 2 tom. de Relig., lib. 6 de Voto, c. 7. Et ex ibi dictis confirmatur, quia hæc potestas non potest esse ex jurisdictione manante a Prælati Ecclesiæ, quia nemo dat quod non habet. At vero Episcopus, vel etiam Pontifex, ex vi solius jurisdictionis, non potest hoc modo irritare vota fidelium; ergo nec prælati religionis jurisdictionem ad illa irritanda dare potuit. Respondent, quamvis Pontifex non habeat potestatem ad irritanda vota fidelium, qui ei specialem obedientiam non voverunt, nihilominus in eos, quod hanc obedientiam ipsi Pontifici voverunt, et ipse acceptavit, eosque in suam peculiarem protectionem suscepit, ut sunt omnes religiosi, specialem jurisdictionem exercere posse, ideoque posse eorum vota irritare, et ita potuisse illam prælati religionum communicare. Sed contra hoc est, quia etiam in ipso Pontifice irritatio votorum religiosorum non est actus jurisdictionis, sed ejusdem domini religiosi, quod altiori modo est in Pontifice, tanquam in supremo Prælati. Nam si esset actus jurisdictionis, requireret causam, et non distingueretur a dispensatione, ut in d. lib. 6 de Vot., cap. 4 et sequentibus, usque ad 7, late dixi. Unde non sufficit specialis jurisdictionis Pontifici in aliquem, ut possit illius vota irritare. Nam, licet specialem jurisdictionem in clericos vel Episcopos habeat, nihilominus non potest vota illorum irritare, nisi quando eorum vota ex parte materiæ pendunt ex libera Pontificis voluntate (ut ibidem dixi), atque hoc magis ex sequenti assertione confirmabitur.

8. *Secunda assertio: prædicta potestas sola sufficit ad constituendum verum statum religiosum.* — Dico secundo: hæc potestas quasi dominativa et domestica, ut sic dicam, seu œconomica, sine alia propria spirituali jurisdictione, quæ sit in Abbate, Priori, vel alio simili prælati proprio et immediato religiosi conventus, sufficiens est ad verum statum religiosum constituendum. Hanc assertionem mihi probat sufficienter argumentum sumptum ex monasteriis monacharum; in eis enim abbatissa non habet jurisdictionem spiritualem (ut est communis sententia et doctrina), et multo minus habet civilem seu temporalem, ut est per se notum, quia a nullo principe sæculari illam

acceperunt, et nihilominus moniales illi subiciuntur, ut matri, tenenturque illi parere secundum regulam quam sunt professæ. Et hæc potestas ex parte abbatissæ, et subjectio ex parte aliarum, sufficit ad veram religionem in tali statu constituendam. Ergo propria jurisdictionis extrinsecæ (ut ita dicam), existens intra congregationem religiosam in proprio ejus prælati, ad substantiam religionis non pertinet. Idem argumentum sumi potest ex antiquis monasteriis monachorum. Nam verisimile est instituta fuisse sine speciali jurisdictione, quæ præfectis talium monasteriorum communicata fuisset. Tum quia communiter tunc monachi, etiam Abbates, non erant clerici, ut etiam de S. Benedicto affirmat Bonaventura, in expositione suæ regulæ, cap. 7, et ita verisimile est non fuisse illis aliquam spiritualem jurisdictionem communicatam. Tum quia de hac re nulla mentio est in historiis, nec talis jurisdictionis effectus peculiare legimus; quia nec voluntariam jurisdictionem exercuisse legimus, dispensando in præceptis Ecclesiæ vel in votis, nec etiam involuntariam, ferendo censuras. Nam excommunicationes quædam, quæ in regula Benedicti leguntur, non erant censuræ propriæ, sed corporales pœnæ, et quasi exilia quædam, aut separationes, vel domesticæ incarcerationes.

9. *Responsio Vasquez.* — Respondet P. Vasquez, quamvis in his prælati non sit necessaria integra jurisdictionis, quæ ad censuras se extendat, nihilominus sine aliqua jurisdictione coactiva esse non posse, quia sine illa non potest hominum congregatio sufficienter gubernari. Et ita videmus etiam abbatissas posse punire subditas propter regulæ transgressionem, et eas cogere ad regulæ observationem, quod sine aliqua jurisdictione facere non possent. Sed contra hoc est, quia non omnis coactio et punio est actus propriæ jurisdictionis; nam dominus potest punire servum, et illum cogere ad servanda mandata ab ipso præscripta, nec ad hoc indiget jurisdictione, sed dominio. Et pater castigat filium, et mater filiam; ac denique in domestico, seu œconomico regimine etiam est suo modo potestas directiva et coactiva, quæ, per se spectata, non est potestas jurisdictionis, sed paterna vel dominativa appellari potest. Hæc ergo in ordine spiritualium potestatum etiam invenitur, et per se sufficit in religiosa familia ad directionem et coactionem, quasi paternam, ut convenienter gubernari valeat. Nam si major

sit necessaria coactio vel punitio, poterit per aliam majorem, et quasi extrinsecam (ut sic dicam) potestatem provideri, ut mox dicam.

10. *Declaratur magis hæc doctrina.*—Et declaratur amplius hæc doctrina; nam, licet in Ecclesia, vel in Republica, vel regno, postquam suprema potestas jurisdictionis uni principi, vel supremo gubernatori data est, non possint subditi per voluntaria pacta, vel societates voluntarie initas aliquem sibi superiorem cum propria jurisdictione præficere, nihilominus mediante matrimonio uxor subicitur viro, et vir specialem in uxorem potestatem habet, et pater in filium, et dominus in servos et famulos, sine diminutione vel præjudicio jurisdictionis principis. Et tandem, ratione mediante, alio pacto possunt plures cives seu particulares personæ in collegium aliquod sociari, et proprium seu quasi domesticum gubernatorem sibi deligere, cui ex promissione et pacto parere teneantur, sive præcipiat, sive mulctam aliquam imponat, vel coactionem moderatam, et privatæ familiæ proportionatam faciat. Nam totum est consentaneum rationi naturali, et non derogat supremæ jurisdictioni principis, et ideo per se licitum est, nisi prohibeatur. Sicut jure civili pia collegia licita erant, etiamsi non essent specialiter approbata; sic ergo status religiosus potest sufficienter constitui in simili congregatione, in qua proprius religiosus prælatus habeat potestatem præcipiendi subditis absque propria jurisdictione, ex potestate paternæ spirituali, accepta ex voluntario pacto, et traditione acceptata, et per votum obedientiæ confirmata. Et inde etiam consequenter habebit potestatem coercendi subditos, et puniendi pœna regulari et moderata, quæ ad ordinarium regimen unius familiæ sufficiat. Igitur potestas propria jurisdictionis non est simpliciter necessaria ex sola rei natura, ut verus status religiosus constitui possit.

11. *Tertia assertio: ad perfectum regimen status seu monasterii religiosi necessaria est propria potestas jurisdictionis in aliquo Prælati talis religionis.*—Dico tertio: ad perfectum regimen status seu monasterii religiosi, necessaria est propria potestas jurisdictionis in aliquo Prælati talis religionis, saltem extrinseco, et communi aliis fidelibus. Hæc autem jurisdictio non est conditio prærequisita specialiter ad illum statum; sed cum spiritualis jurisdictio ad regendam universam Ecclesiam, et omnes status ejus, præsertim ecclesiasticos, generaliter supponatur, facta in-

stitutione alicujus religiosi status, statim specialis subjectio ad spirituales Ecclesiæ jurisdictionem quasi naturaliter ad illum consequitur. Priorem partem hujus assertionis admittit ex parte Vasquez; et si potestatem paternam seu privatæ familiæ a regia et ecclesiastica jurisdictione distinguere voluisset, totam assertionem facile concederet. Prima ergo pars imprimis constat inductione: nam monasteria monialium, licet intra se, ut sic dicam, non habeant Prælaturam cum potestate jurisdictionis, nihilominus semper habent Prælaturam, qui propriam jurisdictionem in omnes illas, etiam in abbatissam, habeat, ut est Episcopus in monasteriis illi subjectis, vel provincialis, aut alius prælatus illius religionis virorum, cujus membrum tale monasterium existit. Olim etiam ante exemptionem religiosorum, monasteria monachorum subiciebantur Episcopo, tanquam habenti jurisdictionem in ipsos, ut probant jura in præcedentibus capitibus allegata. Post exemptionem vero omnes subduntur Summo Pontifici, vel prælatis propriæ religionis, quibus Pontifex suam jurisdictionem communicavit. Nunquam ergo status religiosus sine subjectione ad Prælaturam aliquem habentem jurisdictionem propriam in omnes ejus professores inventus est. Signum ergo est aliter institui non posse. Et declaratur a simili, quia in republica, vel regno civili, nulla familia, vel collegium privatum esse potest, aut aliquis civilis status inveniri, quin subdatur principi, seu magistratui sæculari, tanquam habenti propriam jurisdictionem in ipsum, ut est per se evidens, et optime probat ratio inducta pro secunda sententia. Ac denique ratione generali ostenditur, quia privata seu paternæ potestas non sufficit ad bonum regimen monasterii, aut personarum ejus, ut patet. Nam aliquando necessarium est uti censuris ut compellantur, et aliquando uti oportet pœnis corporalibus, gravioribus quam per paternam potestatem solam inferri possint. Magisque declarabitur hæc ratio, alteram assertionis partem explicando ac demonstrando.

12. *Jurisdictio est quasi proprietas consequens statum religiosum.*—Declaratur ergo pars illa, quia religiosus status, eo ipso quod per Ecclesiam approbatur et instituitur, est status sacer et ecclesiasticus, et personæ ejus sunt sub peculiari dominio Dei, ut supra declaratum est; et ideo eo ipso sunt personæ sacræ et ecclesiasticæ, quia et divino obsequio specialiter sunt deputatæ, et ad ipsum specia-

liter pertinent. Hinc ergo est ut tales personæ, ex vi sui status, et ex divino et canonico jure, a jurisdictione temporalium principum exemptæ sint, ut ostendimus in defensione fidei, libro quarto, cap. decimo, in fine, et toto cap. undecimo et duodecimo, et juvant quæ diximus in decimo octavo, et in tom. quinto de Censuris, disp. vigesima secunda, sect. prima, numero decimo nono et sequentibus, circa censuram canonis *Si quis, suadente*, 17, q. 4, ubi id notant Doctores; et in rubr. de Regul., et in cap. 2, de Foro compet. Hinc ergo fit ut, eo ipso quod aliquis religiosus constituitur, sub spirituali jurisdictione pastorum Ecclesiæ constituatur. Illa ergo subjectio non est conditio necessaria ad statum religiosum constituendum, sed est quasi proprietas consequens ad illum statum; et eadem ratio est de jurisdictione, quæ illi subjectioni respondet. Sunt enim illa quasi correlativa, quæ, ut talia sunt, simul incipiunt, et ex eadem quasi ratione fundandi consequuntur. Sicut ex ordinatione clerici sequitur subjectio illius personæ ad prælatum jurisdictionem spiritualem habentem; non vero est illa subjectio vel jurisdictio conditio necessaria ad clericatum, sed est proprietas consequens. Unde consequenter fit, ut hæc jurisdictio sit accommodata tali statui, in quo sensu illam vocamus specialem, quæ non ex jure aliquo positivo, vel pacto, aut voto, sed ex parte materiæ, seu conditione personæ, ex natura rei determinatur. Declaratur, quia jurisdictio Papæ vel Episcopi est de se quasi virtus causæ universalis, quæ ad particulares effectus ex dispositione materiæ determinatur. Sic enim Pontifex universalem habet potestatem in laicos, et clericos sæculares et regulares, et in monachos, non tamen eisdem actus jurisdictionis in singulos exercere potest, sed in unoquoque juxta capacitatem suam, id est, juxta uniuscujusque status exigentiam. Et sic specialiter cadit in monachos, quibus multa potest præcipere, quæ clericis aliis præcipere haud valet; imo inter religiosos ipsos, juxta varia eorum instituta diversimode potest illam jurisdictionem exercere.

13. *Potestas dominativa oritur ex professione religiosa, et ordinarie conjungitur cum potestate jurisdictionis.*—In quo est ultimo observandum, in Pontifice, Episcopo, vel alio prælati talem jurisdictionem habente, conjungi simul propriam potestatem jurisdictionis cum potestate dominativa, seu paternæ,

orta ex religiosa professione. Quia (ut dictum est) qui acceptat professionem, est vel aliquis ordinarius Episcopus in monasteriis non exemptis, sed Episcopo subjectis, vel est ipse Papa, per se, vel per alium cui potestatem acceptandi vota, et traditionem concedit; unde fit ut pactum ipsum professionis cum Prælati ecclesiastico principaliter perficiatur, et inde consequenter sequitur ut ipse etiam sit præcipuus talis monasterii vel totius religionis prælatus, etiam quoad potestatem dominativam, seu particularem ex traditione seu professione ortam. Unde statim subsequitur subjectio ad eundem Prælaturam, prout jurisdictionem ordinariam et ecclesiasticam habet in oves suas, et in unamquamque juxta statum suum. Atque ita illæ duæ potestates mutuo se juvant. Nam, cum Episcopus, verbi gratia, possit in virtute obedientiæ monialibus sibi subditis, ut prælatus superior talis religionis, præcipere, ut Episcopus est, potest censuram adjungere. Et sic etiam Prælati religionum exemptarum, cum a Papa habeant jurisdictionem episcopalem in suos religiosos, in quos etiam habent particularem potestatem ratione professionis et obedientiæ, utraque potestate utuntur, quando in virtute obedientiæ, et sub pœna excommunicationis præcipiunt; et in pœnis et coactionibus nunc una, nunc altera potestate utuntur, vel regulari tantum disciplina et coactione utendo, vel per jurisdictionem gravius puniendo.

14. *Corollarium.*—Unde tandem concludimus, aliquod genus potestatis gubernativæ et quasi paternæ in spirituali ordinatione esse per se necessarium in statu religioso, et quasi ab intrinseco, ratione obedientiæ et traditionis spiritualis quam ille status includit; propriam autem jurisdictionem non ita esse ab intrinseca ratione status, quamvis semper sit conjuncta cum priori potestate in aliquo superiori Prælati intrinseco, ut sic dicam, vel extrinseco religionis, et ideo specialis subjectio ad talem jurisdictionem, in quocumque profitente religioso statum necessario invenitur. Et ita responsum est ad fundamenta aliarum opinionum, quatenus contra ea quæ diximus procedere possent. Ad illud vero, quod specialiter inferebatur, quia sequeretur per tria vota privatim Deo facta constitui aliquem religiosum, facile respondetur, jam ostensum esse, oportere ut talia vota et traditio nomine Dei acceptentur per Ecclesiam, quia sine hac acceptatione, nec status ecclesiasticus ac religiosus potest consurgere; nec potestas

dominativa seu paterna esse posset in **Præ-** per impossibile in nullo Prælatorum esset alia
lato ecclesiastico. Si autem intercedat **traditio** propria jurisdictio: nunc autem nunquam
et acceptatio ejus, ac trium votorum, **verum** potest omnino deesse, ut satis explicatum
est statim constitui statum religiosum, **etiamsi** est.

FINIS LIBRI SECUNDI.

INDEX CAPITUM LIBRI TERTII

DE AUCTORE SEU CAUSA EFFICIENTE ET ANTIQUITATE STATUS RELIGIOSI.

- CAP. I.** *Utrum religiosus status sit proprius legis gratiæ, vel etiam ante illam fuerit.*
- CAP. II.** *Utrum religiosus status à Christo ipso fuerit institutus.*
- CAP. III.** *Utrum status religiosus perpetua traditione, et sine interruptione semper in Ecclesia duraverit.*
- CAP. IV.** *Utrum religiosus status in Ecclesiæ exordio ejusdem rationis fuerit cum illo qui nunc est.*
-

LIBER TERTIUS

DE AUCTORE

SEU CAUSA EFFICIENTE RELIGIOSI STATUS,

AC PRÆSERTIM DE EJUS ORIGINE ET ANTIQUITATE.

Explicata natura status religiosi, priusquam de singulis ejus obligationibus ac votis disseramus, dicendum est de primaria causa et origine ejus, et quid in hoc statu in tota antiquitate observatum est; multum enim hoc confert, ut ea, quæ de natura hujus status diximus, amplius declarentur et confirmentur, et ob hanc rationem ab efficiente causa initium sumimus, licet extrinseca videatur. Et præterea, quia de causa finali hujus status satis in duobus libris præcedentibus dictum est, ubi ostendimus perfectionem christianam, ut acquirendam, esse hujus status finem, eaque occasione, quid hæc perfectio sit ostendimus; infra etiam tractando de ingressu religionis, quo fine status hic assumendus sit, ostendimus, et de varietate religionum, et in specie de Societate disputando, finem hunc amplius explicabimus; quamobrem de hac causa, licet præcipua sit, hic plura dicere non est necesse. Materialis autem causa hujus status non sunt nisi homines ipsi, qui statum hunc possunt assumere, de quibus tractantes de ingressu et de professione melius dicemus. Tandem formalis causa non est alia quam ipsa professio, et vota quibus homo religiosus efficitur, ut jura dicunt, et ideo inferius explicanda est. Circa causam autem efficientem advertendum est, aliud esse loqui de statu religionis secundum se, aliud de applicatione ejus (ut sic dicam) ad talem personam; potest enim status religiosus institui, etiamsi